

Integraal plan van aanpak Borkerhout

9 november 2021

Mei 2021 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarmee opdracht is gegeven om te komen tot een 'Integraal plan van aanpak Borkerhout'. Dit plan moest samen met de bewoners tot stand komen en op korte termijn worden gemaakt. Een snelkookpanproces volgde. Hierbij is eerst in de zomer door middel van een enquête een inventarisatie gedaan om te ontdekken welke thema's er leven in de wijk en hoe er tegenaan wordt gekeken. De enquête is door meer dan 100 mensen ingevuld. Deze uitslag is input geweest voor een inloopbijeenkomst eind september waar ruim 50 bewoners zijn gekomen. Tijdens deze inloopbijeenkomst is er verder gesproken over de uitkomst van de enquête, over de openbare ruimte en over allerlei andere onderwerpen die te maken hebben met wonen in Borkerhout. De informatie van de enquête en de inloopbijeenkomst vormen de basis voor dit 'Integraal plan van aanpak Borkerhout'.

Het 'Integraal plan van aanpak Borkerhout' bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Borkerhout, een kennismaking
2. Betrokken bewoners
3. Openbare ruimte
4. Wonen
5. Samen leven in de wijk
6. Aanpak

Per onderdeel volgt eerst een beschrijving en analyse. Daarna wordt onder 6 ingegaan op de voorgestelde aanpak.

1. Borkerhout, een kennismaking

Borkerhout, een woonwijk aan de noordkant van Westerbork. Een 'bloemkoolwijk' zoals deze in de jaren '70 en '80 werden gebouwd, met De Kampen als belangrijkste ontsluitingsweg. Borkerhout is neergezet als parkwijk, een woonwijk met veel extra groen waar de bewoners tot eind jaren '90 zelfs extra voor betaalden.

In Borkerhout is het fijn wonen. Heel veel mensen wonen er al vanaf het begin, deze mensen hebben bewust gekozen voor het wonen in een meer dan gemiddeld groene woonwijk. Mensen die later in de wijk zijn komen wonen voelen zich er ook snel thuis.

Juist omdat het er zo prettig wonen is, is de vergrijzing in deze wijk zichtbaar. Eind jaren '70/begin jaren '80 kwamen er vooral jonge gezinnen in de wijk wonen. De kinderen van deze gezinnen zijn uitgevlogen, de ouders zijn gebleven en hebben nu de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Als er woningen te koop staan, komen er met name jonge gezinnen in. De wijk biedt voor hen een aantrekkelijke woonomgeving en ook het woningaanbod sluit goed aan bij deze doelgroep.

2. Betrokken bewoners

De betrokkenheid bij de wijk is groot bij de bewoners. Dat is de afgelopen jaren goed zichtbaar geworden door de totstandkoming van het BewonersInitiatief Borkerhout. Dit initiatief wordt getrokken door twee bewoners en kan op brede steun vanuit de wijk rekenen. Het BewonersInitiatief Borkerhout zet zich in eerste instantie in voor een grondige opknapbeurt van de openbare ruimte. Ze pleiten voor een kwaliteitsslag die past bij de parkwijkgedachte die aan de wijk ten grondslag ligt. Ze zetten in op gebruik van nieuwe

gebakken klinkers, grondige aanpak van het groen (snoeien, herplanten) en vervanging van verouderd straatmeubilair. Het gaat het BewonersInitiatief Borkerhout niet alleen om de opknappbeurt van de openbare ruimte, ook het stimuleren van ontmoeting tussen bewoners en het elkaar helpen staat bij hen op de agenda.

In de zomer van 2021 is er een enquête in de buurt afgenomen om te onderzoeken welke thema's er nog meer leven in Borkerhout en welke daarvan kansen bieden. Deze enquête is door ruim 100 mensen ingevuld, een hoog percentage als gekeken wordt naar het aantal adressen in de wijk (circa 250). Ook uit deze enquête komt een sterke binding met de buurt naar voren.

Betrokken bewoners zijn goud waard voor een wijkaanpak. De tijd dat een wijkaanpak volledig op het bordje van de gemeente ligt is voorbij. Met de introductie van de participatiesamenleving en de daarbij veranderende rol van de overheid, zijn er veel meer mogelijkheden voor bewoners om zelf initiatief te nemen. Een wijkaanpak wordt daarmee een samenwerking tussen gemeente en bewoners, waarbij beide hun eigen rol hebben.

Bij zo'n samenwerking horen spelregels. Wie doet wat? Hoe gaan we met elkaar om? Wat zijn de kaders? Welke financiële middelen zijn er of kunnen er worden aangevraagd? De afgelopen jaren is daar tussen het BewonersInitiatief Borkerhout en de gemeente wrijving ontstaan. Om tot een goede samenwerking te komen zijn er stappen nodig.

3. Openbare ruimte

In de periode 2021-2025 vindt er een grootschalig onderhoudsproject plaats in Borkerhout. Hierbij worden de straten opnieuw bestraat waarbij de bestaande betonnen klinkers worden hergebruikt en nieuwe klinkers worden toegepast in de goten en op belangrijke kruisingen. Ook wordt straatarmatuur vervangen. Na het herstraten wordt ook het groen opgepakt. De planning voor dit onderhoudsproject is als volgt:

- 2021: Koelkamp, Ruskkamp en een deel van de Boerkamp
- 2022: Boerkamp, Rabbenkamp, Oldekamp en Uutkamp
- 2023: Uutlangen, Kromme, Weglangen
- 2024: De Akkers, Stakenakker en Rikakker
- 2025: De Kampen en Veldkampen

Het BewonersInitiatief Borkerhout heeft zich altijd hard gemaakt voor het volledig gebruiken van gebakken klinkers. Bij aanschaf is dit duurder, maar deze klinkers gaan langer mee dan hergebruikte betonklinkers. De belangrijkste motivatie om hiervoor te strijden is dat Borkerhout met het gebruik van gebakken klinkers weer de uitstraling krijgt die het in de beginjaren had. De gemeenteraad heeft besloten om aan deze oproep geen gehoor te geven en de huidige betonklinkers te herbruiken.

Inmiddels is de eerste fase van het onderhoudsproject uitgevoerd. Volgens een deel van de bewoners is het een hele verbetering, volgens anderen is het nog steeds een gemiste kans dat er niet is gekozen voor gebakken klinkers. Er zijn twijfels bij een deel van de bewoners over het eindplaatje als het onderhoudsproject klaar is: zijn er wel genoeg klinkers om te herbruiken? Hoe wordt omgegaan met de vele verschillende klinkers die er nu in de wijk

liggen? Met de ervaringen van de eerste fase is het goed om hier kritisch naar te blijven kijken.

In de enquête en tijdens de inloopbijeenkomst zijn er daarnaast tal van detailopmerkingen geplaatst over de openbare ruimte. Vaak gaat het om zaken die nu al op te lossen zijn met een MOR-melding of het zijn zaken die meegenomen kunnen worden in het grote onderhoudsproject.

Daarnaast zijn er grotere wensen geuit:

- Een (overdekte) plek in de openbare ruimte waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, die ook toegankelijk is voor mindervaliden.
- Natuurlijk spelen
- Sportmogelijkheden in de openbare ruimte voor ouderen
- Inzaaien van bloemen
- Het planten van bomen en struiken die eetbaar zijn (voedselbos)
- Jeu de boules-baan*

Dit soort ingrepen maken geen onderdeel uit van het onderhoudsproject, maar lenen zich wel voor subsidiemogelijkheden bij diverse fondsen die bewonersinitiatieven ondersteunen. Soms is dat doormiddel van uitvoeringsbudget, soms door middel van ondersteuning. Voorbeelden hiervan zijn:

- Oranjefonds
- Stichting Jantje Beton
- KNHM foundation
- Nationale Postcode Loterij – Buurtfonds
- VSB Fonds
- Stichting DOEN
- Johan Cruyff Foundation

*Voor de jeu de boules-baan heeft de gemeente al medewerking toegezegd, op een locatie die nader te bepalen is in overleg met de bewoners.

4. Wonen

Zoals eerder aangegeven worden de bewoners met veel plezier in Borkerhout. Men investeert met duurzaamheidsmaatregelen in de eigen woning of is dat van plan. Dat is opvallend gezien de relatief hoge leeftijd van de bewoners in de wijk en als gekeken wordt naar terugverdiendtijd van deze maatregelen. Het geeft opnieuw aan dat men erg gebonden is aan de wijk en hier graag lang blijft wonen. Duurzaamheid is een onderwerp dat leeft, net als klimaat. Naast dat bewoners hiermee bezig zijn in hun eigen huis, vragen ze zich ook af wat de gemeente hiermee gaat doen in de wijk.

Een vaak terugkomend onderwerp als het over wonen gaat betreft het toenemend gebruik van niet groene erfafscheidingen en 'landje pik' waarbij bewoners grond van de gemeente in gebruik hebben genomen. Een lastig onderwerp, want het raakt vaak de directe burens waar

men ook een goede verstandhouding mee wil hebben. Algemeen genomen heeft een groot deel van de bewoners zorgen over de gevolgen hiervan voor de uitstraling op de wijk. De gemeente handhaaft momenteel op basis van concrete handhavingsverzoeken. Naast deze irritatie, geven bewoners aan mede-bewoners te willen helpen met de tuin als ze zelf het onderhoud niet meer kunnen doen.

5. Samen leven in de wijk

In Borkerhout kennen de burens elkaar en helpt men elkaar waar nodig. Een deel van de mensen heeft aangegeven graag meer contact te willen met buurtgenoten door middel van buurtactiviteiten. Men wil daar zelf ook een rol in spelen. Tijdens de inloopbijeenkomst werd duidelijk dat bewoners zoekende zijn hoe ze dit kunnen doen en dat de Corona-periode ook z'n weerslag heeft op gehad op het sociale netwerk in Borkerhout.

Hoewel er een toenemend aantal ouderen in de wijk woont is het aantal mensen dat zich weleens eenzaam voelt laag. Belangrijk is om dit zo te houden. Elkaar kennen is hierbij van belang.

Waar het om samen leven in de wijk gaat wordt er ook gesproken over voorzieningen als een AED en een afgiftepunt voor pakketjes in de wijk (om zo ook de te hard rijdende bezorgbusjes te verminderen).

Een zorgpunt van meerdere bewoners zijn de hardrijders in de wijk terwijl het een 30 km gebied is en dit ook bij het begin van de wijk staat aangegeven. Het zicht op enkele kruisingen wordt beperkt door groen waardoor er weleens gevaarlijke situaties ontstaan. Enkele bewoners geven aan dat er te weinig parkeerplekken zijn, zeker als mede-bewoners meerdere auto's en een bedrijfsbusje hebben. De komst van een laadpaal is actueel op moment van de inloopbijeenkomst, daarover geven meerdere bewoners aan dat laden volgens hen op eigen terrein zou moeten.

6. Aanpak Borkerhout

Op basis van datgene wat beschreven is bij de onderdelen 2 t/m 5 wordt de volgende aanpak voorgesteld.

Samenwerking bewoners en gemeente

- Zorg voor 1 of 2 vaste contactpersonen voor de bewoners. Het lijkt voor de hand liggend dat dit de dorpscontactfunctionaris is en de projectleider van het onderhoudsproject van de openbare ruimte.
- Gebruik dit 'Integraal plan van aanpak' als basis en kader voor de samenwerking met individuele bewoners en het BewonersInitiatief Borkerhout.
- Ondersteun als gemeente, samen met welzijnswerk, de bewoners bij hun initiatieven in de buurt. Denk daarbij aan initiatieven op het gebied van samen leven, wonen en openbare ruimte.
- Onderzoek gezamenlijk extra subsidiemogelijkheden voor bewonersinitiatieven en ondersteun elkaar met deze aanvragen. De gemeente zet zich hierbij in voor cofinanciering indien dit nodig is.

Openbare ruimte

- Hergebruik van bestaande bestrating blijft het kader voor het onderhoudsproject. Na elke fase wordt de 'steenbalans' opnieuw bekeken: komen we goed uit met het hergebruik? Indien blijkt dat minder stenen geschikt zijn voor hergebruik, dan kan er tijdig een keuze gemaakt worden waar in de wijk nieuwe klinkers worden gebruikt.
- Zorg voor een goede communicatie met de buurt tijdens het onderhoudsproject door voorafgaand aan de werkzaamheden het onderhoudsplan te presenteren aan de betreffende buurt. Zo is er tijdig ruimte om rekening te houden met de wensen van bewoners. De locatie specifieke opmerkingen uit de enquête en de inloopbijeenkomsten worden op dat moment per fase verwerkt.
- De gemeente maakt voor elke fase een groenplan, dit doet zij samen met de bewoners.
- Onderzoek gezamenlijk extra subsidiemogelijkheden voor bewonersinitiatieven en ondersteun elkaar met deze aanvragen. De gemeente zet zich hierbij in voor cofinanciering indien dit nodig is.

Wonen

- Informeer bewoners proactief over collectieve subsidiemogelijkheden op het gebied van duurzaamheid en klimaat, denk daarbij bijvoorbeeld aan de regeling die het Waterschap heeft. Ondersteun bewoners indien nodig bij het bij elkaar krijgen van een collectief.
- De gemeente zet ook in Borkerhout in op klimaatadaptatie. Waar mogelijk wordt werk met werk gemaakt met het onderhoudsproject openbare ruimte.

- Handhaven op erfafscheidingen en 'landje pik' vooralsnog blijven doen op basis van concrete handhavingsverzoeken. Daarnaast een traject opstarten om met de buurt te onderzoeken wat wel/niet acceptabel is voor bewoners en voor de gemeente, zodat op basis hiervan handhavingsprioritering kan worden bepaald.
- Ondersteun bewoners die gezamenlijke acties op touw willen zetten om erfafscheidingen te vergroenen en medebewoners helpen die tuinonderhoud niet meer zelf kunnen doen. Probeer hier een verandering op gang te brengen door middel van positieve stimulatie i.p.v. reactief handhaven.

Samen leven in de wijk

- Ondersteun als gemeente, samen met welzijnswerk, bewoners die graag buurtactiviteiten op willen zetten.
- Ondersteun bewoners bij het realiseren van een AED in de wijk.
- Om 30km zone nog meer te benadrukken kunnen bewoners stickers op de afvalcontainers plakken.
- Bij het onderhoudsproject per fase kijken naar de parkeerplekken: is de indeling nog logisch? Kan er iets geoptimaliseerd worden op de plekken waar dat nodig is? Ook het zicht op de kruisingen hierbij meenemen.
- Voor de plaatsing van laadpalen het gemeentelijke beleid aanhouden. De gemeente heeft hier een maatschappelijke plicht om voor laadvoorzieningen te zorgen.

Extra inzet in Borkerhout

Een deel van de genoemde punten uit deze aanpak behoort bij de taken die de gemeente sowieso heeft en/of al mee bezig was. Maar dit 'Integraal plan van aanpak Borkerhout' gaat verder dan voorheen op de volgende punten:

1. *Bewoners ondersteunen*

Voor deze actie ligt het initiatief bij de bewoners. Gemeente en Welzijnswerk ondersteunen de bewoners bij het opzetten van initiatieven in de wijk, maar ook bij het onderzoeken en aanvragen van extra subsidiemogelijkheden om deze initiatieven te financieren.

2. *Cofinanciering bij subsidiemogelijkheden*

Voor sommige subsidies geldt als voorwaarde dat de gemeente een van de cofinanciers moet zijn. Mogelijk kan dit vanuit het onderhoudsproject gedaan worden. Indien dit niet het geval is, dan gaat de gemeente actief op zoek naar andere mogelijkheden om voor cofinanciering te zorgen. Uitgangspunt is dat de gevraagde cofinanciering niet strijdig is met gemeentelijk beleid.

3. *Per fase van het onderhoudsproject een groenplan maken samen met de bewoners*

Borkerhout is een groene wijk. Juist hier zijn er veel vragen, opmerkingen en kansen. Per fase neemt de gemeente het initiatief om samen met de bewoners een groenplan te maken. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar wat de gemeente kan doen, maar ook hoe bewonersinitiatieven hier een plek in kunnen krijgen.

4. **Handhavingsproject Borkerhout**

Handhaving is een onderwerp dat veel dilemma's met zich meebrengt. De relatie tussen burens onderling kan door handhaving onder druk komen te staan, terwijl niet handhaven gevolgen heeft voor het aanzicht van de wijk. Andere zaken om rekening mee te houden zijn bestuursrechtelijke- en privaatrechtelijke mogelijkheden en onmogelijkheden en beleid ten aanzien van snippergroen. Een complex onderwerp dat vraagt om een traject samen met de buurt. Waarbij gezamenlijk wordt gekeken wat wel en niet acceptabel is zodat op basis hiervan handhavingsprioritering kan worden bepaald.

Extra middelen: reguliere P&C cyclus

Extra inzet vraagt om extra middelen. Per punt wordt hier aangegeven hoe hiermee wordt omgegaan:

1. We geven Welzijnswerk voor gemiddeld 3 uur per week opdracht voor opbouwwerk in de wijk Borkerhout volgens het Integraal Plan van Aanpak Borkerhout.
2. De behoefte aan cofinanciering is afhankelijk van de vraag die er komt vanuit bewonersinitiatieven. Hierbij wordt per keer bekeken of dit mogelijk is vanuit bestaande budgetten (zoals het onderhoudsproject) of dat er een voorstel nodig is voor het ter beschikking stellen van extra middelen. Meestal gaat dit om bedragen onder de 10.000 euro.
3. Voor het samen met bewoners maken van een groenplan per fase is elk jaar extra inzet nodig van de projectleider openbare ruimte en de dorpscontactfunctionaris. Hiervoor wordt via de reguliere P&C cyclus een voorstel opgenomen.
4. Het handhavingsproject Borkerhout vraagt extra inzet van een projectleider. In de reguliere P&C cyclus wordt hiervoor een voorstel opgenomen.

Planning

De extra inzet voor Borkerhout kan deels vanaf nu starten. Het gaat daarbij om de eerste twee punten. Voor de punten 3 en 4 zijn extra financiële middelen nodig waarvoor via de reguliere P&C cyclus een voorstel wordt gedaan. Dit betekent dat uitvoering hiervan wacht op besluitvorming over de financiering.